Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

3 decembrie 2015*

„Trimitere preliminară — Regulamentul (CE) nr. 1/2005 — Articolul 1 alineatul (5) — Protecția animalelor în timpul transportului — Transport de câini fără stăpân dintr-un stat membru în altul efectuat de o asociație de protecție a animalelor — Noțiunea «activitate economică» — Directiva 90/425/CEE — Articolul 12 — Noțiunea «operator angrenat în schimburile intracomunitare»”

În cauza C-301/14,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală, Germania), prin decizia din 9 aprilie 2014, primită de Curte la 24 iunie 2014, în procedura

Pfotenhilfe-Ungarn e.V.

împotriva

Ministerium für Energiewende, Landwirtschaft, Umwelt und ländliche Räume des Landes Schleswig-Holstein,

cu participarea:

Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul L. Bay Larsen, președintele Camerei a treia, îndeplinind funcția de președinte al Camerei a patra, domnii J. Malenovský și M. Safjan, doamnele A. Prechal (raportor) și K. Jürimäe, judecători,

avocat general: doamna E. Sharpston,

grefier: doamna L. Carrasco Marco, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 3 iunie 2015,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Pfotenhilfe-Ungarn e.V., de K. Leondarakis, Rechtsanwalt;

— pentru Ministerium für Energiewende, Landwirtschaft, Umwelt und ländliche Räume des Landes Schleswig-Holstein, de W. Ewer, Rechtsanwalt;

* Limba de procedură: germana.

— pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de F. Urbani Neri, avvocato dello Stato;

— pentru guvernul austriac, de G. Eberhard, în calitate de agent;

— pentru Comisia Europeană, de B. Eggers și de H. Kranenborg, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 10 septembrie 2015,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 1 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 1/2005 al Consiliului din 22 decembrie 2004 privind protecția animalelor în timpul transportului și al operațiunilor conexe și de modificare a Directivelor 64/432/CEE și 93/119/CE și a Regulamentului (CE) nr. 1255/97 (JO 2005, L 3, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 62, p. 3), precum și a articolului 12 din Directiva 90/425/CEE a Consiliului din 26 iunie 1990 privind controalele veterinare și zootehnice aplicabile în schimburile intracomunitare cu anumite animale vii și produse în vederea realizării pieței interne (JO L 224, p. 29, Ediție specială, 03/vol. 8, p. 53), astfel cum a fost modificată prin Directiva 92/60/CEE a Consiliului din 30 iunie 1992 (JO L 268, p. 75, Ediție specială, 03/vol. 11, denumită în continuare „Directiva 90/425”).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Pfotenhilfe-Ungarn e.V. (denumită în continuare „Pfotenhilfe-Ungarn”), o asociație de protecție a animalelor, pe de o parte, și Ministerium für Energiewende, Landwirtschaft, Umwelt und ländliche Räume des Landes Schleswig-Holstein (Ministerul tranziției energetice, al agriculturii, mediului și zonelor rurale al Landului Schleswig-Holstein, denumit în continuare „ministerul”), pe de altă parte, în legătură cu decizia acestuia din urmă de a supune Pfotenhilfe-Ungarn obligațiilor de declarare și de înregistrare prevăzute de reglementarea națională privind sănătatea animalelor, ca urmare a unui transport transfrontalier de câini efectuat de această asociație.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Regulamentul nr. 1/2005

3 Considerentele (2), (12) și (21) ale Regulamentului nr. 1/2005 au următorul cuprins:

„(2) În temeiul Directivei 91/628/CEE [a Consiliului din 19 noiembrie 1991 privind protecția animalelor în timpul transportului și de modificare a Directivelor 90/425/CEE și 91/496/CEE (JO L 340, p. 17, Ediție specială, 03/vol. 10, p. 182), astfel cum a fost modificată prin Regulamentul (CE) nr. 806/2003 din 14 aprilie 2003 (JO L 122, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 4, p. 126, denumită în continuare «Directiva 91/628»)], Consiliul a adoptat norme în domeniul transportului animalelor cu scopul de a elimina obstacolele tehnice din calea schimburilor cu animale vii și de a permite o bună funcționare a organizațiilor de piață, asigurând în același timp un nivel satisfăcător de protecție a animalelor respective.

[…]

(12) Transportul în scop comercial nu este limitat la transportul care implică schimbul imediat de bani, bunuri sau servicii. Transportul în scop comercial include, în special, transportul care implică sau vizează, direct sau indirect, un câștig financiar.

[…]

(21) Ecvideele înregistrate, în temeiul definiției din articolul 2 litera (c) din Directiva 90/426/CEE [a Consiliului din 26 iunie 1990 privind condițiile de sănătate animală care reglementează circulația și importul de ecvidee provenind din țări terțe (JO L 224, p. 42, Ediție specială, 03/vol. 8, p. 67), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2004/68/CE (JO L 139, p. 320, Ediție specială, 03/vol. 56, p. 177)], sunt transportate frecvent în scopuri necomerciale, iar aceste transporturi trebuie să se desfășoare în conformitate cu obiectivele generale ale prezentului regulament. Având în vedere natura acestor transporturi, pare oportun să se prevadă o derogare de la anumite dispoziții în cazul transportului de ecvidee înregistrate în vederea unor competiții, curse, evenimente culturale sau pentru reproducere. […]”

4 Articolul 1 alineatele (1) și (5) din acest regulament prevede:

„(1) Prezentul regulament se aplică transportului de animale vertebrate vii în interiorul Comunității, inclusiv controalelor specifice pe care funcționarii competenți le efectuează asupra loturilor care intră sau ies de pe teritoriul vamal al Comunității.

[…]

(5) Prezentul regulament nu se aplică transportului de animale care nu are legătură cu o activitate economică […]”

5 Articolul 33 din regulamentul menționat are următorul cuprins:

„Directiva [91/628] […] se abrogă de la data de 5 ianuarie 2007. Trimiterile la directiva […] [abrogată] se interpretează ca trimiteri la prezentul regulament.”

Directiva 90/425

6 Considerentele al doilea-al cincilea ale Directivei 90/425 au următorul cuprins:

„întrucât funcționarea armonioasă a organizărilor comune ale pieței pentru animale și produsele de origine animală implică dispariția obstacolelor veterinare și zootehnice din calea dezvoltării schimburilor intracomunitare cu animalele și produsele în cauză; întrucât, în această privință, libera circulație a animalelor și produselor agricole este o trăsătură fundamentală a organizărilor comune ale pieței și trebuie să permită dezvoltarea rațională a producției agricole, precum și folosirea optimă a factorilor de producție;

întrucât, în domeniul veterinar, se utilizează în prezent frontierele pentru efectuarea controalelor menite să protejeze sănătatea publică și sănătatea animală;

întrucât obiectivul final este limitarea controalelor sanitare veterinare la locul expedierii; întrucât atingerea acestui obiectiv implică armonizarea cerințelor de bază referitoare la protejarea sănătății animale;

întrucât, în vederea realizării pieței interne, până la atingerea acestui obiectiv, este necesar să se pună accentul pe controalele care urmează a fi efectuate la locul expedierii și pe organizarea celor care ar putea fi efectuate la locul de destinație; întrucât această soluție atrage după sine renunțarea la

posibilitatea de a efectua controalele sanitare veterinare la frontierele interne ale Comunității și întrucât, în acest context, se justifică menținerea unui certificat de sănătate sau a unui document de identificare, în conformitate cu normele comunitare;

[…]”

7 Articolul 1 din Directiva 90/425 prevede:

„Statele membre asigură faptul că respectivele controale sanitar-veterinare care urmează a fi efectuate în cazul animalelor vii și al produselor reglementate de directivele enumerate în anexa A la prezenta directivă sau în cazul celor prevăzute la articolul 21 primul alineat și care sunt destinate schimburilor nu se mai efectuează la frontiere, fără a aduce atingere articolului 7, ci se efectuează în conformitate cu prezenta directivă.

[…]

Prezenta directivă nu se aplică pentru controalele sanitar-veterinare efectuate în cazul circulației, fără caracter comercial, între state membre, a animalelor de companie însoțite de o persoană fizică ce răspunde de animale pe durata deplasării.”

8 Potrivit articolului 2 punctul (3) din această directivă:

„În sensul prezentei directive, se înțelege prin:

[…]

(3) schimburi: schimburi între state membre, în sensul articolului 9 alineatul (2) din [T]ratat[ul] [CEE];

[…]”

9 Articolul 12 din directiva menționată prevede:

„Statele membre se asigură că toți operatorii angrenați în schimburile intracomunitare cu animale și/sau produse prevăzute la articolul 1:

(a) au obligația, la cererea autorității competente, să se înregistreze în prealabil într-un registru oficial;

(b) țin un registru al livrărilor și, în cazul destinatarilor prevăzuți la articolul 5 alineatul (1) litera (b) punctul (iii), al destinației ulterioare a animalelor și produselor.

Registrul respectiv se păstrează pentru o perioadă de timp care va fi stabilită de autoritatea națională competentă, astfel încât să poată fi prezentat autorității competente la cererea acesteia.”

10 Anexa A la Directiva 90/425 enumeră printre altele directivele care prevăd controale sanitar-veterinare care urmează a fi efectuate în cazul animalelor vii și care vor trebui realizate în conformitate cu dispozițiile acestei directive. Printre textele citate figurează Directiva 91/628.

Regulamentul (CE) nr. 998/2003

11 Regulamentul (CE) nr. 998/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 mai 2003 privind cerințele de sănătate animală aplicabile circulației necomerciale a animalelor de companie și de modificare a Directivei 92/65/CEE a Consiliului (JO L 146, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 47, p. 190) a

fost abrogat de Regulamentul (UE) nr. 576/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iunie 2013 privind circulația necomercială a animalelor de companie (JO L 178, p. 1). Cu toate acestea, ținând seama de data faptelor din litigiul principal, Regulamentul nr. 998/2003 le este aplicabil. Articolul 1 din acest regulament avea următorul cuprins:

„Prezentul regulament stabilește cerințele de sănătate animală aplicabile circulației necomerciale a animalelor de companie și normele privitoare la controlul acestei circulații.”

12 Articolul 2 primul paragraf din regulamentul menționat prevedea:

„Prezentul regulament se aplică circulației între statele membre sau din țări terțe a animalelor de companie aparținând speciilor enumerate la anexa I.”

13 Articolul 3 litera (a) din același regulament prevedea:

„În sensul prezentului regulament:

(a) «animale de companie» înseamnă animalele aparținând speciilor enumerate la anexa I, care își însoțesc proprietarii sau o persoană fizică răspunzătoare de aceste animale în numele proprietarului în timpul circulației și care nu sunt destinate vânzării sau transferului de proprietate;

[…]”

14 Printre speciile de animale menționate în anexa I la Regulamentul nr. 998/2003 figurau, în partea A, câinii.

Dreptul german

15 Articolul 4 din Regulamentul privind combaterea epizootiilor pe piața internă (Binnenmarkt-Tierseuchenschutzverordnung, denumit în continuare „Regulamentul privind combaterea epizootiilor”), de transpunere printre altele a articolului 12 litera (a) din Directiva 90/425, are următorul cuprins:

„Orice persoană care, în scopuri comerciale, intenționează

1. să transporte sau să introducă în spațiul intracomunitar animale sau bunuri menționate în anexa 1 sau

2. să transporte animale domestice ungulate în cadrul unei activități de transport sau de import intracomunitar, trebuie să notifice autoritatea competentă în acest sens înainte de începerea activității. Sunt scutite de această obligație exploatațiile care necesită o autorizare în temeiul articolului 15 alineatul (1) sau (3) sau al articolului 14 din Regulamentul privind combaterea bolilor peștilor (Fischseuchen-Verordnung) și exploatațiile care au fost înregistrate sau autorizate într-un alt stat membru pentru o activitate în sensul primei teze din prezenta dispoziție. Autoritățile competente înregistrează exploatațiile menționate într-un registru, atribuindu-le un număr de înregistrare.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

16 Pfotenhilfe-Ungarn este o asociație înregistrată și recunoscută ca fiind de utilitate publică, în sensul dreptului fiscal național, al cărei obiect este atât promovarea protecției animalelor, cât și protejarea lor activă. Aceasta propune, între altele, prin intermediul paginii sale de internet, plasarea de câini fără stăpân care au fost, în mare majoritate, primiți în cadrul asociațiilor de protecție a animalelor din Ungaria. Atunci când o persoană dorește să primească un câine, Pfotenhilfe-Ungarn încheie cu aceasta un „contract de protecție” prin care această persoană se angajează să respecte bunăstarea câinelui și să plătească o sumă care se ridică în general la 270 de euro. Odată contractele încheiate, câinii în cauză sunt transportați cu destinația Germania de membri ai Pfotenhilfe-Ungarn, unde sunt predați persoanelor care au acceptat să îi primească. Cu toate acestea, nu are loc un transfer de proprietate asupra câinilor în favoarea acestor persoane, iar în cazul încălcării „contractului de protecție”, Pfotenhilfe-Ungarn poate exercita un drept de retragere. Asociația ar fi plasat în acest mod mai mult de 2 000 de câini între anul 2007 și anul 2012.

17 La 29 decembrie 2009, Pfotenhilfe-Ungarn a efectuat transportul a 39 de câini din Ungaria în Germania. Întrucât existau îndoieli cu privire la starea de sănătate și a vaccinării unuia dintre câinii care făceau obiectul acestui transport, ministerul a dispus, prin circulară, ca autoritățile veterinare locale să efectueze un control al tuturor animalelor care făceau parte din transportul menționat.

18 În această privință, ministerul a considerat că Pfotenhilfe-Ungarn nu putea invoca condițiile de sănătate animală aplicabile circulației necomerciale a animalelor de companie, prevăzute de Regulamentul nr. 998/2003, pentru motivul că transportul și plasarea animalelor pe care le organizează reprezintă o activitate economică. În consecință, ar fi aplicabile dispozițiile Regulamentului nr. 1/2005, astfel încât Pfotenhilfe-Ungarn ar trebui să respecte obligațiile de declarare și de înregistrare prevăzute de reglementarea națională privind sănătatea animalelor și în special de articolul 4 din Regulamentul privind combaterea epizootiilor.

19 Acțiunea îndreptată de Pfotenhilfe-Ungarn împotriva acestei decizii a ministerului a fost respinsă de Verwaltungsgericht (Tribunalul Administrativ). Oberverwaltungsgericht (Tribunalul Administrativ Superior) a respins, la rândul său, apelul formulat de Pfotenhilfe-Ungarn împotriva acestei hotărâri. Pfotenhilfe-Ungarn a formulat, așadar, recurs împotriva acestei hotărâri la instanța de trimitere, și anume Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală).

20 Instanța de trimitere ridică, în primul rând, problema dacă aplicarea Regulamentului nr. 1/2005 în litigiul cu care este sesizată este exclusă, întrucât, potrivit articolului 1 alineatul (5) din acest regulament, acesta „nu se aplică transportului de animale care nu are legătură cu o activitate economică”. Mai precis, instanța de trimitere ridică problema domeniului de aplicare care trebuie acordat noțiunii „activitate economică” ce figurează în această dispoziție și a relevanței existenței unui beneficiu sau a unui scop lucrativ în această privință, având în vedere în special considerentele (12) și (21) ale acestui regulament.

21 În al doilea rând, instanța de trimitere dorește să cunoască în ce condiții o persoană poate fi calificată drept „operator angrenat în schimburile intracomunitare”, în sensul articolului 12 din Directiva 90/425 („Unternehmer” în versiunea în limba germană a acestei directive). Potrivit acestei instanțe, nu există nicio îndoială că Pfotenhilfe-Ungarn efectuează schimburi intracomunitare, în sensul acestei dispoziții. În schimb, nu ar fi sigur că această asociație poate fi calificată drept „întreprindere” („Unternehmen” în versiunea în limba germană), jurisprudența Curții impunând, în această privință, exercitarea unei activități economice.

22 În aceste condiții, Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Poate fi vorba despre un transport de animale care nu are legătură cu o activitate economică, în sensul articolului 1 alineatul (5) din Regulamentul nr. 1/2005, în cazul în care acest transport este efectuat de o asociație de protecție a animalelor recunoscută ca fiind de utilitate publică și care are ca obiectiv plasarea câinilor fără stăpân la terți în schimbul unei taxe (o sumă modică – «Schutzgebühr») a cărei valoare este:

a) mai mică decât cheltuielile efectuate de asociație pentru animal, transport și plasare sau doar acoperă aceste cheltuieli,

b) mai mare decât cheltuielile efectuate, însă câștigul este utilizat pentru a finanța cheltuielile rămase neacoperite, efectuate pentru plasarea altor animale fără stăpân, cheltuielile pentru animalele fără stăpân sau alte proiecte privind protecția animalelor?

2) O asociație de protecție a animalelor recunoscută ca fiind de utilitate publică poate fi considerată operator angrenat în schimburile intracomunitare, în sensul articolului 12 din Directiva 90/425, în cazul în care transportă câini fără stăpân în Germania și îi plasează la terți în schimbul unei sume modice («Schutzgebühr») a cărei valoare este:

a) mai mică decât cheltuielile efectuate de asociație pentru animal, transport și plasare sau doar acoperă aceste cheltuieli,

b) mai mare decât cheltuielile efectuate, însă câștigul este utilizat pentru a finanța cheltuielile rămase neacoperite, efectuate pentru plasarea altor animale fără stăpân, cheltuielile pentru animalele fără stăpân sau alte proiecte privind protecția animalelor?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

23 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă noțiunea „activitate economică”, în sensul articolului 1 alineatul (5) din Regulamentul nr. 1/2005, trebuie interpretată în sensul că include o activitate, precum cea în discuție în litigiul principal, privind transportul de câini fără stăpân, dintr-un stat membru în altul, efectuat de o asociație de utilitate publică în vederea încredințării acestor câini persoanelor care s-au angajat să îi primească în schimbul plății de către acestea a unei sume care acoperă în principiu cheltuielile efectuate în acest scop de respectiva asociație.

24 În această privință, trebuie arătat de la bun început că Regulamentul nr. 1/2005 nu precizează sensul noțiunii „activitate economică”. Or, în lipsa unei definiții a unei asemenea noțiuni în dreptul Uniunii, aceasta trebuie interpretată ținând seama de contextul său și de obiectivele urmărite de legiuitorul Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea Szatmári Malom, C-135/13, EU:C:2014:327, punctul 31 și jurisprudența citată).

25 În ceea ce privește, în primul rând, contextul în care se înscrie această noțiune, este necesar să se arate că potrivit articolului 1 alineatul (5) din Regulamentul nr. 1/2005, acesta „nu se aplică transportului de animale care nu are legătură cu o activitate economică”. Această dispoziție nu distinge între activitățile economice care urmăresc realizarea unui câștig financiar și cele care sunt lipsite de scop lucrativ.

26 Cu toate acestea, considerentul (12) al Regulamentului nr. 1/2005 prevede că transportul în scop comercial nu este limitat la transportul care implică schimbul imediat de bani, bunuri sau servicii și include în special transportul care implică sau vizează, direct sau indirect, un câștig financiar. Totuși, contrar celor susținute de Pfotenhilfe-Ungarn în observațiile sale scrise, nu se poate deduce din acest considerent că o activitate economică necesită existența sau intenția de a realiza un câștig.

27 Astfel, rezultă din considerentul (21) al acestui regulament că nu se poate exclude ca și transporturi efectuate în scopuri necomerciale să poată, în anumite cazuri, să fie considerate ca având legătură cu o activitate economică, în sensul articolului 1 alineatul (5) din Regulamentul nr. 1/2005. Astfel cum indică acest considerent, ecvideele înregistrate sunt, astfel, transportate frecvent în scopuri necomerciale, în special în vederea participării la curse sau la evenimente culturale. Aceste transporturi, deși de natură necomercială, trebuie, în principiu, să fie efectuate cu respectarea dispozițiilor acestui regulament.

28 Trebuie analizat de asemenea contextul mai larg în care se încadrează articolul 1 alineatul (5) din Regulamentul nr. 1/2005.

29 Acest regulament își are temeiul juridic în articolul 37 CE (devenit articolul 43 TFUE) și intră, așadar, în sfera politicii pieței interne. Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, un import de mărfuri sau o prestare de servicii remunerată trebuie considerate activități economice în sensul tratatului (a se vedea în acest sens Hotărârea Schindler, C-275/92, EU:C:1994:119, punctul 19, Hotărârea Meca-Medina și Majcen/Comisia, C-519/04 P, EU:C:2006:492, punctele 22 și 23, precum și Hotărârea Olympique Lyonnais, C-325/08, EU:C:2010:143, punctele 27 și 28). Factorul determinant care permite să se considere că o activitate are un caracter economic constă în faptul că aceasta nu trebuie să fie exercitată fără contraprestație (a se vedea în acest sens Hotărârea Jundt, C-281/06, EU:C:2007:816, punctul 32).

30 În schimb, pentru ca o activitate să poată fi calificată drept „economică” nu este necesar să fie exercitată în scop lucrativ (a se vedea în acest sens Hotărârea Smits și Peerbooms, C-157/99, EU:C:2001:404, punctele 50 și 52, precum și Hotărârea Jundt, C-281/06, EU:C:2007:816, punctul 33).

31 Rezultă de aici că o activitate, precum cea în discuție în litigiul principal, de transport regulat a unui număr important de câini, exercitată de o asociație de utilitate publică cu scopul de a conduce aceste animale către particulari cărora le sunt încredințate pe baza unui contract care prevede printre altele plata unei sume de bani către această asociație, are legătură cu o activitate economică, în sensul articolului 1 alineatul (5) din Regulamentul nr. 1/2005, chiar dacă nu este urmărit și nici nu este realizat vreun câștig de către asociația menționată.

32 Această concluzie nu poate fi repusă în discuție de faptul că deplina proprietate asupra câinilor nu este transmisă persoanelor cărora le sunt încredințați. În orice caz, activități precum cele ale Pfotenhilfe-Ungarn pot fi considerate o prestare de servicii pentru aceste persoane și, prin urmare, „activități economice” în sensul articolului 1 alineatul (5) din Regulamentul nr. 1/2005.

33 În al doilea rând, această interpretare este confirmată de obiectivele urmărite de Regulamentul nr. 1/2005, și anume protecția animalelor în timpul transportului, care este principalul obiectiv al acestui regulament, precum și eliminarea obstacolelor tehnice din calea schimburilor cu animale vii și buna funcționare a organizațiilor de piață, amintite în considerentul (2) al acestuia (a se vedea în acest sens Hotărârea Danske Svineproducenter, C-316/10, EU:C:2011:863, punctul 44).

34 Având în vedere aceste obiective, noțiunea „activitate economică” nu poate fi interpretată în mod restrictiv. Limitarea domeniului de aplicare al Regulamentului nr. 1/2005 la activități economice cu scop lucrativ ar risca în special, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 53 din concluzii, să compromită obiectivul principal al acestui regulament, astfel cum este amintit la punctul anterior din prezenta hotărâre.

35 În consecință, noțiunea „activitate economică”, în sensul articolului 1 alineatul (5) din Regulamentul nr. 1/2005, trebuie interpretată în sensul că include o activitate, precum cea în discuție în litigiul principal, privind transportul de câini fără stăpân, dintr-un stat membru în altul, efectuat de o asociație de utilitate publică în vederea încredințării acestor câini persoanelor care s-au angajat să îi primească în schimbul plății de către acestea a unei sume care acoperă în principiu cheltuielile efectuate în acest scop de respectiva asociație.

Cu privire la a doua întrebare

36 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere urmărește să afle dacă noțiunea „operator angrenat în schimburile intracomunitare”, în sensul articolului 12 din Directiva 90/425, trebuie interpretată în sensul că vizează printre altele o asociație de utilitate publică ce transportă câini fără stăpân dintr-un stat membru în altul în vederea încredințării acestor câini persoanelor care s-au angajat să îi primească în schimbul plății de către acestea a unei sume care acoperă în principiu cheltuielile efectuate în acest scop de asociația respectivă.

37 Trebuie analizat, în primul rând, dacă Directiva 90/425 se aplică unei cauze precum cea din litigiul principal.

38 Potrivit articolului 1 al patrulea paragraf, această directivă nu se aplică pentru controalele sanitar-veterinare efectuate în cazul circulației, fără caracter comercial, între state membre, a animalelor de companie însoțite de o persoană fizică ce răspunde de animale pe durata deplasării. Aceste deplasări sunt reglementate de Regulamentul nr. 998/2003, în măsura în care animalele își însoțesc proprietarul sau o persoană fizică răspunzătoare de acestea în numele proprietarului în cursul circulației și în măsura în care nu sunt destinate vânzării sau transferului de proprietate.

39 În această privință, trebuie constatat că derogarea prevăzută la articolul 1 al patrulea paragraf din Directiva 90/425 precizează că animalul de companie trebuie însoțit de o persoană fizică ce răspunde de acesta pe durata transportului. Așadar, transportul efectuat pe răspunderea unei persoane juridice nu este luat în considerare în sensul acestei derogări. Este de competența instanței naționale să efectueze verificările necesare în această privință.

40 În orice caz, derogarea menționată vizează numai transporturile de animale de companie între state membre, care sunt lipsite de orice caracter comercial. Deși o asociație recunoscută ca fiind de utilitate publică precum Pfotenhilfe-Ungarn nu urmărește un scop lucrativ sau comercial, există, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 57 din concluzii, un anumit grad de similitudine între activitatea de plasare a câinilor unor persoane care s-au angajat să îi primească în schimbul plății de către acestea a unei taxe, și activitatea de vânzare a câinilor într-un magazin de animale de companie. Primul tip de activitate nu poate, în consecință, să fie considerat lipsit de orice caracter comercial, în sensul articolului 1 al patrulea paragraf din Directiva 90/425.

41 În consecință, litigiul principal intră în domeniul de aplicare al Directivei 90/425.

42 Astfel și în al doilea rând, trebuie analizat dacă o asociație recunoscută ca fiind de utilitate publică precum Pfotenhilfe-Ungarn poate fi considerată un „operator angrenat în schimburi intracomunitare” de animale, în sensul articolului 12 din Directiva 90/425.

43 Din decizia de trimitere reiese că instanța de trimitere, referindu-se la versiunea în limba germană a noțiunii „operator” („Unternehmer”), solicită să se stabilească dacă această noțiune se confundă cu cea de „întreprindere” („Unternehmen”), astfel încât, potrivit acestei instanțe, doar persoanele care exercită o activitate economică ar putea fi calificate drept „operatori”.

44 Este adevărat că anumite versiuni lingvistice ale Directivei 90/425 utilizează un termen care sugerează exercitarea unei activități economice sau chiar, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 62 din concluzii, urmărirea unui scop lucrativ, în special versiunile în limbile germană, engleză, neerlandeză și suedeză, care utilizează termenii „Unternehmer”, „dealers”, „handelaars” și, respectiv, „handlare”. Cu toate acestea, alte versiuni lingvistice ale acestei directive, cum ar fi printre altele cele în limbile spaniolă („agentes”), daneză („erhvervsdrivende”), franceză („opérateurs”), italiană („operatori”), portugheză („operadores”) și română („operatorii”) utilizează un termen al cărui sens este mai neutru și mai general.

45 În aceste condiții, noțiunea de operator nu constituie o condiție distinctă, criteriul relevant pentru aplicabilitatea articolului 12 din Directiva 90/425 vizând activitățile desfășurate de operator, și anume „schimburile intracomunitare”.

46 În ceea ce privește această din urmă noțiune, reiese din articolul 2 punctul 3 din Directiva 90/425 că este vorba despre schimburile între state membre, în sensul articolului 28 alineatul (1) TFUE. Potrivit acestei din urmă dispoziții, care figurează în titlul II privind libera circulație a mărfurilor, uniunea vamală cuprinde ansamblul schimburilor de mărfuri.

47 Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, trebuie să se înțeleagă prin „mărfuri”, în sensul acestei dispoziții, produsele evaluabile în bani și care pot face, ca atare, obiectul tranzacțiilor comerciale (Hotărârea Comisia/Italia, 7/68, EU:C:1968:51, p. 626). Această definiție include animalele (a se vedea în acest sens Hotărârea Comisia/Belgia, C-100/08, EU:C:2009:537, punctul 83). Astfel cum a arătat avocatul general la punctul 63 din concluzii, dispozițiile Tratatului FUE referitoare la libera circulație a mărfurilor se aplică indiferent dacă mărfurile respective sunt transportate peste frontierele naționale în scopul vânzării sau al revânzării lor sau pentru uz personal sau pentru consum propriu (a se vedea în acest sens Hotărârea Schumacher, 215/87, EU:C:1989:111, punctul 22).

48 În consecință, caracterul lucrativ al activității pe care o desfășoară operatorul nu este determinant pentru ca aceasta să poată fi calificată drept „schimburi intracomunitare”, în sensul articolului 12 din Directiva 90/425.

49 În sfârșit, potrivit considerentelor al doilea-al patrulea, această directivă urmărește, în contextul realizării pieței interne, să elimine obstacolele din calea dezvoltării schimburilor intracomunitare cu animale prin limitarea în special a controalelor veterinare la locul expedierii, ceea ce implică armonizarea cerințelor de bază referitoare la protejarea sănătății publice și a sănătății animale.

50 Astfel, articolul 12 din Directiva 90/425, potrivit căruia toți operatorii angajați în schimburile intracomunitare cu animale vizate de aceasta au obligația, la cererea autorității competente, să se înregistreze în prealabil într-un registru oficial și să țină un registru al livrărilor, trebuie interpretat în lumina acestui obiectiv. Registrul oficial al operatorilor și registrul livrărilor permit autorităților competente, atât din statul membru de origine, cât și din statul membru de destinație, să efectueze controale sanitar-veterinare regulate și controale sanitar-veterinare prin sondaj necesare în vederea atingerii obiectivelor acestei directive.

51 Într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, în care un număr important de câini fără stăpân care, astfel cum au arătat Pfotenhilfe-Ungarn și Comisia Europeană în ședința în fața Curții, sunt în general într-o stare de sănătate mai puțin bună decât ceilalți câini, au făcut obiectul unui transport grupat dintr-un stat membru în altul, obiectivul, urmărit de Directiva 90/425, de eliminare a obstacolelor din calea dezvoltării schimburilor intracomunitare de animale și de armonizare a normelor privind protecția sănătății publice și a sănătății animale nu poate fi realizat dacă articolul 12 din această directivă nu s-ar aplica unei asemenea situații.

52 Prin urmare, trebuie să se răspundă la a doua întrebare adresată că noțiunea „operator angrenat în schimburile intracomunitare”, în sensul articolului 12 din Directiva 90/425, trebuie interpretată în sensul că vizează printre altele o asociație de utilitate publică ce transportă câini fără stăpân dintr-un stat membru în altul în vederea încredințării acestor câini persoanelor care s-au angajat să îi primească în schimbul plății de către acestea a unei sume care acoperă în principiu cheltuielile efectuate în acest scop de asociația respectivă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

53 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

1) **Noțiunea „activitate economică”, în sensul articolului 1 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 1/2005 al Consiliului din 22 decembrie 2004 privind protecția animalelor în timpul transportului și al operațiunilor conexe și de modificare a Directivelor 64/432/CEE și 93/119/CE și a Regulamentului (CE) nr. 1255/97, trebuie interpretată în sensul că include o activitate precum cea în discuție în litigiul principal privind transportul de câini fără stăpân, dintr-un stat membru în altul, efectuat de o asociație de utilitate publică în vederea încredințării acestor câini persoanelor care s-au angajat să îi primească în schimbul plății de către acestea a unei sume care acoperă în principiu cheltuielile efectuate în acest scop de respectiva asociație.**

2) **Noțiunea „operator angrenat în schimburile intracomunitare”, în sensul articolului 12 din Directiva 90/425/CEE a Consiliului din 26 iunie 1990 privind controalele veterinare și zootehnice aplicabile în schimburile intracomunitare cu anumite animale vii și produse în vederea realizării pieței interne, astfel cum a fost modificată prin Directiva 92/60/CEE a Consiliului din 30 iunie 1992, trebuie interpretată în sensul că vizează printre altele o asociație de utilitate publică ce transportă câini fără stăpân dintr-un stat membru în altul în vederea încredințării acestor câini persoanelor care s-au angajat să îi primească în schimbul plății de către acestea a unei sume care acoperă în principiu cheltuielile efectuate în acest scop de asociația respectivă.**

Semnături